

DOI : 10.33274/2079-4819-2022-77-2-111-118

JEL : F 29, E22

УДК 339.9

Федотова Т. А.,
канд. екон. наук,
доцент

Донецький національний університет економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна,
e-mail: fedotova@donnuet.edu.ua

Куденцова М. В.,
студентка, магістр

e-mail: mezentseva@donnuet.edu.ua

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ НА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК

UDC 339.9

Fedotova T. A.,
PhD in Economic sciences,
Associate Professor

Mykhailo Tuhan-Baranovskyi Donetsk National University of
Economics and Trade,
Kryvyi Rih, Ukraine,
e-mail: fedotova@donnuet.edu.ua

Kudentsova M. V.,
Student, Master

e-mail: mezentseva@donnuet.edu.ua

GLOBALIZATION TRENDS INFLUENCE ON THE INNOVATIVE DEVELOPMENT OF NATIONAL ECONOMIES

Мета. Визначення тенденцій та прогнозування впливу глобалізаційних тенденцій на інноваційний розвиток національних економік.

Методи. Використано загальнонаукові методи — порівняння, узагальнення, аналіз і синтез, індукція і дедукція, конкретизація, систематизація.

Результати. Визначено, що інновації та креативність стають основними факторами успіху національних економічних систем, а стратегічне управління інноваціями є найважливішим завданням антикризової політики компанії. Причинами низького рівня інноваційної активності є недоліки нормативно-правової бази, висока вартість залучення кредитних коштів, відсутність у керівників підприємств стратегічного бачення майбутнього розвитку діяльності підприємства. Проблемою є також низький рівень бюджетного фінансування інноваційних розробок, відсутність стимулів з боку держави для підприємств. Інвестиції в нові технології забезпечують вищу від середньої по галузі віддачу, структура економіки також змінюється. Правові, етичні, естетичні та моральні норми динамічно змінюються. Підвищується рівень освіти та охорони здоров'я. Також поширення інновацій пов'язує різні соціально-економічні суб'єкти в єдине ціле. Одним із факторів підвищення конкурентоспроможності та ефективності економіки на всіх її рівнях є впровадження інновацій. Інноваційна політика держави, яка має передбачати стимулювання інновацій на державному та регіональному рівнях, залучення до глобальних інноваційних мереж, залучення інвестицій у науково-дослідні розробки, удосконалення нормативно-правового середовища, визначення пріоритетів інноваційного розвитку на державному та регіональному рівні. Глобалізація відкриває можливості для подолання технологічного розриву та запровадження інновацій для підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Визначено основні тенденції впливу глобалізаційних аспектів розвитку на інноваційний розвиток національних економік. Досліджено асиметричність інноваційного розвитку національних економік в умовах глобалізації. Встановлено причини низького рівня інноваційної активності національних економік. Визначено важливі завдання державної інноваційної

© Т. А. Федотова, М. В. Куденцова, 2022

політики та ефективні механізми і перспективні тенденції розвитку інноваційних економік світу. визначено наступні дієві механізми та перспективні тенденції розвитку інноваційних економік світу: визначено: діджиталізація та цифровізація, використання цифрових технологій для оптимізації бізнес-процесів; робототехніка як відповідь на глобальні демографічні зміни, що полягають у старінні населення та збільшенні навантаження на зайняту частину людства; відновлювальна енергія; конвергенція технологій і знань; віртуалізація світу та штучний інтелект.

Ключові слова: інновації, інноваційний розвиток, національна економіка, теорії інноваційної економіки, глобалізація, асиметричність, прогнозування.

Постановка проблеми. Розвиток системи виробництва під впливом науково-технічного прогресу був би неможливий без значних і довгострокових вкладень. Індустріальний розвиток суспільства відповідає логіці нагромадження капіталу. У цих умовах зростає роль корпорації як найперспективнішої організаційної форми підприємництва для забезпечення процесу нагромадження капіталу. Корпоративна форма інтеграції виробництва та капіталу забезпечує засвоєння нових, прогресивних технологій, досягнення росту маси і норми доходу на сукупний капітал та значне підвищення конкурентоспроможності. Обмежені фінансові, виробничі, кадрові ресурси малих та середніх підприємств стають перепорою на шляху масштабних проектів на цих підприємствах [1, с. 23].

Трансформаційні зміни, що відбуваються на світових ринках та визначають конкурентоспроможність національних економік, динамічний розвиток глобального середовища змушують економічну владу при розробці програм розвитку інноваційно-інвестиційної сфери та економіки у цілому враховувати проблеми забезпечення високого рівня конкурентоспроможності країни у глобальному контексті [2, с. 16]. Це вимагає проведення досліджень щодо останніх тенденцій в цьому напрямі задля коригування національних стратегій інноваційного розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Економічний прогрес суспільства в основному забезпечується за рахунок інновацій. Цей факт засвідчено досвідом вдалого функціонування інноваційних економік постіндустріальних країн.

Одним з перших вчених, який розглянув питання щодо інновацій в галузі економіки

був Йозеф Алоїз Шумпетер. Учений уперше сформулював теорію економічної динаміки у своїй роботі «Теорія економічного розвитку». Теорія економічної динаміки заснована на створенні «нових комбінацій». Комерційне використання благ, виробництво нових благ, зміна галузевої структури, застосування нових способів виробництва, освоєння нових ринків збуту і джерел сировини — одні з основних видів «нових комбінацій».

Ф. Котлер визначає інновацію як ідею, товар або технологію, що запущені в масове виробництво і представлені на ринку, які споживач сприймає як абсолютно нові або такі, що володіють деякими унікальними властивостями [3, с. 29].

Твісс визначає інновацію як процес, у якому винахід або ідея набуває економічного змісту [4, с. 2].

М. П. Тодаро вважає, що інновація — це сукупність технічних, виробничих і комерційних заходів, що приводять до появи на ринку нових і поліпшених промислових процесів та устаткування [5, с. 113].

На сучасному етапі суттєвий внесок у розвиток теорії інновацій зробили вчені А. Яффі, Дж. Лернер і С. Штерн, які в дослідженнях щодо економічного добробуту навели яскравий приклад економічного зростання країн, що розвиваються, за рахунок інновацій і спробували виділити чинники економічного зростання цих країн [5, с. 115]. Одним із чинників інноваційного розвитку економіки, на їхню думку, є освіта.

Прибічниками цієї ж теорії є і А. Аропа, і А. Гамбардела, які виділяли наявність високоосвічених фахівців як основний чинник інноваційного розвитку [5, с. 115]. У всіх країнах, де розвивається високотехнологічний сектор економіки, на їхню думку,

присутня велика кількість високоосвічених фахівців одночасно з відсутністю широкої і диверсифікованої промислової бази, що робить неактуальними альтернативні витрати на робочу силу за зміни спеціальності.

Таким чином, можна дійти висновку, що постійні зміни інновації спричиняють активний темп росту їх різновидів людської діяльності нових її елементів (видів, засобів), що підвищують результативність цієї діяльності. І тому необхідні подальші дослідження в цьому напрямі, адже розвитку національних економік властива швидко мінливість.

Мета статті — визначення тенденцій та прогнозування впливу глобалізаційних тенденцій на інноваційний розвиток національних економік.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інноваційність та креативність стають головними факторами успіху національних економічних систем, а стратегічне управління нововведеннями є найважливішим завданням антикризової політики підприємства. Причинами низького рівня інноваційної активності є недоліки нормативно-правової бази, висока вартість залучення позикових коштів, відсутність у керівників підприємств стратегічного бачення майбутнього розвитку діяльності підприємства. Проблемою є також низький рівень бюджетного фінансування інноваційних розробок, відсутність стимулів із боку держави для підприємств. Інвестування в нові технології забезпечує вищу за середньо-галузеву віддачу, змінюється також структура економіки. Динамічно змінюються правові, етичні, естетичні й моральні норми. Підвищується рівень освіти та охорони здоров'я. Також поширення інновацій пов'язує різні соціальні й економічні суб'єкти в єдине ціле. Одним із чинників зростання конкурентоспроможності та ефективності економіки на всіх її рівнях є впровадження інновацій, інноваційна політика держави, яка повинна включати стимулювання інновацій на державному та регіональних рівнях, залучення до глобальних інноваційних мереж, залучення інвестиції у науково-дослідні роботи, удосконалення регулятивного середовища, визначення пріоритетів інноваційного розвитку на державному

і регіональному рівнях, тощо. Глобалізація відкриває можливості для подолання технологічного розриву і впровадження інновацій для зростання конкурентоспроможності національної економіки.

Зважаючи на постійне прискорення науково-технічного прогресу, посилення процесів глобалізації й інтернаціоналізації ринків, саме інноваційність та креативність стають головними факторами успіху не лише окремих підприємств, але й усіх національних економічних систем. А стратегічне управління нововведеннями є найважливішим завданням антикризової політики підприємства [6, с. 55].

Важливим завданням державної інноваційної політики повинна стати стратегічна орієнтація розвитку виробництва на продукування і масове використання нових машин, матеріалів, виробничих процесів, забезпечення соціально-економічних, організаційних і правових умов для розширеного відтворення та ефективного використання науково-технічного потенціалу. В цілому велика частина науково-технічних інновацій пов'язана з товарами, що потребують капітальних витрат, проте рівні накопичення інвестицій в Україні досить низькі, і потенційні можливості розвитку науково-технічної сфери можуть бути втраченими. Зазначені аспекти є досить вагомими для країн із транзитивною економікою, оскільки процес відтворення виробничого апарату знає глибокої кризи. На сьогоднішній день у національній економіці обсягу інвестицій не вистачає навіть на просте відтворення, в результаті останнього збільшується частка зношених основних фондів [6, с. 55].

Причинами низького рівня інноваційної активності є недоліки нормативно-правової бази, висока вартість залучення позикових коштів, відсутність у керівників підприємств стратегічного бачення майбутнього розвитку діяльності підприємства [7, с. 39].

Проблемою є також низький рівень бюджетного фінансування інноваційних розробок, відсутність стимулів із боку держави для підприємств, що впроваджують інновації, наприклад, через механізм піль-

гового оподаткування чи кредитування [8, с. 57].

Важливими є також проблеми, що охоплюють внутрішнє середовище підприємств. У наш час спостерігається постійне зменшення кваліфікованих виробничих кадрів, які досить часто і є генераторами інноваційних ідей, також відсутність у межах самих підприємств механізмів стимулювання інноваційної ініціативності працівників через премії, доплати, інші форми матеріального стимулювання, низька платоспроможність підприємств. Виходячи з наведених даних пріоритет повинен бути відданий розвитку країни на основі активізації інноваційної діяльності у сфері базових наукоємних галузей народного господарства [6, с. 57].

Саме завдяки інноваціям у соціально-економічній системі відбувається більш ефективне використання ресурсів. Інвестування в нові технології забезпечує вищу за середньо-галузеву віддачу, змінюється також структура економіки, з часом відмирають застарілі енергоємні виробництва і на їх місці з'являються нові ресурсо- й енергозберігаючі. При цьому змінюється економічна організація суспільства: трансформуються форми власності, розвиваються нові технології управління, змінюються також і процедури регулювання економіки. Динамічно змінюються правові, етичні, естетичні й моральні норми, підвищується рівень освіти та охорони здоров'я. Також поширення інновацій пов'язує різні соціальні й економічні суб'єкти в єдине ціле [6, с. 57].

В умовах посилення глобалізаційних тенденцій необхідно всебічно вивчати та аналізувати інноваційні процеси інших країн, щоб, переймаючи досвід, створювати умови для становлення і розвитку національної інноваційної економіки. Через значну обмеженість інвестиційних ресурсів в умовах економічної нестабільності необхідно цілеспрямовано сприяти їхній концентрації і вживати таких заходів:

— узгодження грошово-кредитної та бюджетно-податкової сфер політики із завданнями інвестиційної стратегії;

— стимулювання капіталовкладень у реконструкцію, модернізацію, поновлення та створення інфраструктури виробництва;

— правового сприяння створенню малих підприємств інноваційного спрямування;

— формування ідеології інноваційного інвестування як такого, що спрямоване на майбутнє держави [9, с. 92].

Не викликає сумнівів той факт, що одним із чинників зростання конкурентоспроможності та ефективності економіки на всіх її рівнях є впровадження інновацій. Потрібна чітка інноваційна політика держави, яка повинна включати стимулювання інновацій на державному та регіональних рівнях, залучення до глобальних інноваційних мереж, залучення інвестиції у науково-дослідні роботи, удосконалення регулятивного середовища, визначення пріоритетів інноваційного розвитку на державному і регіональному рівнях, тощо [10, с. 12].

Глобалізація відкриває можливості для подолання технологічного розриву і впровадження інновацій для зростання конкурентоспроможності національної економіки. Рейтинги глобальної конкурентоспроможності за останні декілька років неодноразово підтверджують, що прискорений розвиток національної економіки в умовах глобалізації, потребує все більш швидких інновацій, що в свою чергу пов'язані з прискоренням виробничих та сервісних процесів, генеруванням ідей щодо створення нових продуктів та послуг, нових знань стосовно ефективного функціонування ринків капіталу, технологій тощо. Це, у свою чергу, підвищує важливість освіти, підвищення кваліфікації робочої сили та навчання протягом життя.

Глобальний інноваційний індекс складений Всесвітньою організацією інтелектуальної власності, Корнельського університету та міжнародної бізнес-школою «Insead». Всього в рейтингу представлені 143 країни. Дослідження проводиться з 2007 року. Дослідження знаходяться під державним управлінням і спрямовані на вивчення економічних процесів і проводяться щорічно.

Оцінка Міжнародного інноваційного індексу є частиною великого дослідження, в якому розглядалися як комерційні результати інноваційної діяльності в країнах, так і активність урядів щодо заохочення та підтримки інноваційної діяльності в своїй державній політиці. Дослідження включало опитування понад 1000 керівників вищої ланки з компаній — членів Національної

асоціації виробників у всіх галузях виробництва, поглиблені інтерв'ю з 30 керівниками й порівняння «інноваційної привабливості» 110 країн і всіх 50 штатів США. Глобальний індекс інновацій складений з 82 різних змінних, які детально характеризують інноваційний розвиток країн світу, які перебувають на різних рівнях економічного розвитку (табл. 1).

Таблиця 1

Глобальний індекс інновацій 10 країн світу за період 2018–2022 років, які займають перші місця у рейтингу складено автором на основі даних джерела [11]

Країна	2018		2019		2020		2021		2022		2018/2022	
	Оцінка	Місце	Оцінка	Місце	Оцінка	Місце	Оцінка	Місце	Оцінка	Місце	Абс.	Відн.
1	2		3		4		5		6		7	
Швейцарія	68,40	1	67,24	1	66,08	1	65,5	1	64,6	1	–3,8	–5,56
Нідерланди	63,32	2	61,44	4	58,76	5	58,6	6	58,0	5	–5,32	–8,40
Швеція	63,08	3	63,65	2	62,47	2	63,12	2	61,6	3	–1,48	–2,35
Велика Британія	60,13	4	61,30	5	59,78	4	59,8	4	59,7	4	–0,43	–0,72
Сінгапур	59,83	5	58,37	8	56,61	8	57,8	8	57,3	7	–2,53	–4,23
США	59,81	6	61,73	3	60,56	3	61,3	3	61,8	2	1,99	3,33
Фінляндія	59,63	7	59,83	6	57,02	7	58,4	7	56,9	9	–2,73	–4,58
Данія	58,39	8	58,44	7	57,53	6	57,3	9	55,9	10	–2,49	–4,26
Німеччина	58,03	9	58,19	9	56,55	9	57,3	10	57,2	8	–0,83	–1,43
Ірландія	57,19	10	56,10	12	53,05	15	50,7	19	48,5	23	–8,69	–15,19
Україна	38,52	43	37,40	47	36,32	45	35,6	49	31,0	57	–7,52	–19,52

Результати рейтингу Global Innovation Index 2022:

Деякі ключові зміни в топ-15 рейтингу ГІІ, Китай, Туреччина та Індія консолідують свої позицію як глобального інноваційного центру; Швейцарія — 12-й рік поспіль — займає перше місце в ГІІ 2022. Сполучені Штати піднімаються на 2 позицію.

Потім йде Швеція, за якою, у свою чергу, йдуть Сполучене Королівство, Нідерланди та Республіка Корея.

Китай піднявся на 11 місце, обігнавши Францію; на даний момент вона твердо залишається єдиною економікою із середнім рівнем доходу в топ-30 ГІІ. Виняткова позиція Китаю економіки із середнім рівнем доходу наразі видно, якщо тільки Туреччина не розвиватиметься швидше.

Канада повернулася до 15 найкращих світових інноваторів, піднявшись на 15 місце.

Південно-Східна Азія, Східна Азія та Океанія (SEAO) є єдиним регіоном, який скорочує відставання від Північної Америки і Європи. Дві економіки SEAO входять до 10 найбільших світових інноваторів: Республіка Корея (6) і Сінгапур (піднявшись на 7 місце). Туреччина (37) та Індія (40) вперше увійшли до топ-40.

Крім Китаю та Індії, В'єтнам (48 місце), Ісламська Республіка Іран (53 місце) і Філіппіни (59 місце) є країнами із середнім рівнем доходу, які найшвидше наздоганяють інновації на сьогоднішній день, хоча В'єтнам і Філіппіни трохи відступили, підкреслюючи важливість підтримки інноваційні зусилля з часом. Індонезія (75 місце), у свою чергу, демонструє багатообіцяючий інноваційний потенціал.

Найбільшими економіками в регіоні Північної Африки та Західної Азії є Ізраїль (16 місце, Об'єднані Арабські Емірати (31 місце і наближаються до топ-30) і Туреччина.

Індія, Ісламська Республіка Іран і — вперше — Узбекистан (82) і Пакистан (87) очолити регіон Центральної та Південної Азії.

Чилі (50 місце) — єдина латиноамериканська країна в топ-50 — очолює Латинську Америку та Карибський регіон, за ним Бразилія (54 місце) — новачок у трійці лідерів регіону — потім Мексика (58 місце), а Коста-Ріка вибула з трійки лідерів у регіоні (68 місце). Колумбія (63), Перу (65), Аргентина (69-е місце) і Домініканська Республіка (90-е місце) відзначають значне підвищення рейтингу в ГПІ 2022.

Маврикій (45) і Південна Африка (61) очолюють регіон Африки на південь від Сахари, за ними йде новачок до трійки регіональних лідерів Ботсвана (86), а потім Кенія (88). За межами Маврикія та Ботсвани, Гана (95), Намібія (96), Сенегал (99), Зімбабве (107), Ефіопія (117) і Ангола (127) стрибок вперед.

За результатами проведеного дослідження можна визначити ефективні механізми та перспективні тенденції розвитку інноваційних економік світу:

— діджиталізація та цифровізація, застосування цифрових технологій для оптимізації бізнес-процесів. Трендом Четвертої промислової революції є проникнення цифрових технологій в економіку. Додана вартість створюється в ІТ-галузі, що збільшує мобільність бізнесу. Найбільш сприятливий податковий клімат для залучення інвестицій у розвиток ІТ-сектору створили США, де Кремнієва долина стала платформою для передових розробок і застосування ІТ-продуктів;

— роботизація як відповідь на глобальні демографічні зміни, що полягають у старінні населення і збільшенні навантаження на працевлаштовану частину людства (одна працездатна людина забезпечує три особи пенсійного віку). Намагаючись попередити негативні наслідки старіння населення, провідні країни світу заохочують розвиток роботизації та збільшення інвестицій у цифрову економіку. Світова економічна криза, пов'язана з пандемією, у

середньостроковій перспективі стане стимулом та прискорювачем робото-технічного виробництва. Збільшується попит на робототехніку у сфері охорони здоров'я. У пік пандемії вироблено 30 нових моделей дезінфекційних роботів. Ситуація з пандемією доводить, що роботи можуть звільнити працівників від фізичного навантаження та забезпечити безперебійне виробництво, що є основою стабільного надходження грошових ресурсів до бюджету країни;

— відновлювальна енергетика стає світовим трендом. Однак вона негативно впливає на благополуччя країн, які залежать від видобутку газу, нафти, вугілля. Актуалізує питання використання відновлювальної енергетики роботизація, ефективний розвиток якої залежить від нових джерел енергії;

— конвергенція технологій та знань є фундаментальним базисом Четвертої промислової революції. Наукові аналітики прогнозують перехід від третинного до четвертинного сектору економіки, а в майбутньому й до п'ятеринного;

— віртуалізація світу та штучний інтелект мають найбільший потенціал кардинально змінити суспільне життя, зробивши його ефективнішим та продуктивнішим.

Висновки. Використання інноваційних технологій, поєднання цифрового і матеріального аспектів виробництва, інвестування в освіту набувають великого значення для підвищення конкурентоспроможності як на рівні підприємств, так і держави загалом.

В умовах глобалізації важливим напрямком при впровадженні та формуванні моделей інноваційного розвитку є концентрація наукового потенціалу для вирішення найактуальніших проблем, та застосування найбільш підготовлених технологій для використання у виробництві. Тому, в Україні стратегічною метою економічних перетворень має стати інноваційний розвиток реалізація якого можлива лише на основі структурної перебудови економічного сектору, технологічного оновлення промислового та аграрного секторів, широкого використання перспективних технологій.

Список літератури

1. Радєва М. М. Інноваційні концепти розвитку глобальної економіки. *Прийчорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 36(1). С. 23–30.
2. Білик Р.С. Моделі інноваційного розвитку національних економік в умовах глобальної конкуренції. *Науковий вісник Ужгородського університету: серія: Економіка* / редкол.: В. П. Мікловда, В. І. Ярема та ін. 2016. Вип. 2 (48). С. 16–23.
3. Чайковська М. П. Інноваційний менеджмент. Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2015. 382 с.
4. Теребух А. А. Інноваційний імператив економічного розвитку. *Ефективна економіка*. 2015. №11. С. 1–5.
5. Довгаль О. А. Інноваційний розвиток економіки: методологія аналізу. *Вісник Університету банківської справи національного банку України*. 2013. № 1. С. 113–116.
6. Кубатко О. В., Омеляненко Ю. О. Інноваційний розвиток підприємств в умовах економічної нестабільності. *Механізм регулювання економіки*. 2015. № 2. С. 54–60.
7. Людвік І. І. Інноваційний розвиток України в умовах глобалізації економічного простору. *Держава та регіони*. 2022. № 2 (125). С. 36–40.
8. Краус Н. М. Інноваційна економіка в глобалізованому світі: інституціональний базис формування та траєкторія розвитку: монографія. Київ: Аграр Медіа Груп, 2019. 492 с.
9. Микитюк П. П., Крисько Ж. Л., Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Скочиляс С. М. Інноваційний розвиток підприємства. Тернопіль: ПП «Принтер Інформ», 2015. 224 с.
10. Грабовська І. В. Роль інновацій в забезпеченні конкурентоспроможності та сталого розвитку промислових підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2019. № 4. С. 12–17.
11. Global Innovation Index (GII). URL : <https://www.globalinnovationindex.org> (in Eng.).
- novative concepts of the development of the global economy]. *Prychornomorski ekonomichni studii* [Black Sea Economic Studies], issue 36(1), pp. 23–30.
2. Bilyk, R. S. (2016). *Modeli innovatsiino-ho rozvytku natsionalnykh ekonomik v umovakh hlobalnoi konkurentsii* [Models of innovative development of national economies in conditions of global competition]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu: seriia: Ekonomika* [Scientific Bulletin of Uzhgorod University: series: Economics], issue 2(48), pp. 16–23.
3. Chaikovska, M. P. (2015). *Innovatsiinyi menedzhment* [Innovation management]. Odesa, Odesa I. Mechnikov National University Publ., 382 p.
4. Terebukh, A. A. (2015). *Innovatsiinyi imperatyv ekonomichnoho rozvytku* [Innovative imperative of economic development]. *Efektivna ekonomika* [Efficient economy], no. 11, pp. 1–5.
5. Dovhal, O. A. (2013). *Innovatsiinyi rozvytok ekonomiky: metodolohiia analizu* [Innovative development of the economy: analysis methodology]. *Visnyk Universytetu bankivskoi spravy natsionalnoho banku Ukrainy* [Bulletin of the University of Banking of the National Bank of Ukraine], no. 1, pp. 113–116.
6. Kubatko, O. V. & Omelianenko, Yu. (2015). *Innovatsiinyi rozvytok pidpriemstv v umovakh ekonomichnoi nestabilnosti* [Innovative development of enterprises in conditions of economic instability]. *Mekhanizm rehulivannia ekonomiky* [Mechanism of economic regulation], no. 2, pp. 54–60.
7. Liudvik, I. I. (2022). *Innovatsiinyi rozvytok Ukrainy v umovakh hlobalizatsii ekonomichnoho prostoru* [Innovative development of Ukraine in the conditions of globalization of the economic space]. *Derzhava ta rehiony* [State and regions], no. 2 (125), pp. 36–40.
8. Kraus, N. M. (2019). *Innovatsiina ekonomika v hlobalizovanomu sviti: instytutsionalnyi bazys formuvannia ta traiektoriia rozvytku* [Innovative economy in the globalized world: institutional basis of formation and development trajectory]. Kyiv, Ahrar Media Group Publ., 492 p.
9. Mykytiuk, P. P., Krysko, Zh. L., Ovsianiuk-Berdadina, O. F. & Skochylias, S. M.

References

1. Radieva, M. M. (2018). *Innovatsiini kontsepty rozvytku hlobalnoi ekonomiky* [In-

Innovatsiyni rozvytok pidpriemstva [Innovative development of the enterprise]. Ternopil, Prynter Inform Publ., 224 p.

10. Hrabovska, I. V. (2019). *Rol innovatsii v zabezpechenni konkurentospromozhnosti ta staloho rozvytku promyslovykh pidpriemstv* [The role of innovations in ensuring

competitiveness and sustainable development of industrial enterprises]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu* [Bulletin of Khmelnytskyi National University], no. 4, pp. 12–17.

11. Global Innovation Index (GII). Available at: <https://www.globalinnovationindex.org>.

Objective. *The objective of the article is the determination of trends and forecasting the impact of globalization trends on the innovative development of national economies.*

Methods. *In the process of the research, the following general scientific methods are applied: comparison, generalization, analysis and synthesis, induction and deduction, concretization, systematization.*

Results. *It is determined that innovation and creativity are becoming the main success factors of national economic systems. And the strategic management of innovations is the most important task of the company's anti-crisis policy. The reasons for the low level of innovative activity are the shortcomings of the regulatory and legal framework, the high cost of attracting credit funds, the lack of a strategic vision of the future development of the company's activities by the managers of the enterprises. The problem is also the low level of budgetary financing of innovative developments, the lack of incentives from the state for enterprises. Investments in new technologies are providing higher returns than the industry average, and the structure of the economy is also changing. Legal, ethical, aesthetic and moral standards are dynamically changing. The level of education and health care is increasing. Also, the spread of innovations connects various socio-economic subjects into a single entity. One of the factors of increasing the competitiveness and efficiency of the economy at all its levels is the introduction of innovations. The innovation policy of a state should provide for the stimulation of innovation at the state and regional levels, involvement in global innovation networks, investment in research and development, improvement of the regulatory and legal environment, determination of priorities for innovation development at the state and regional levels etc. Globalization opens up opportunities to overcome the technological gap and introduce innovations to increase the competitiveness of the national economy. The main trends of the impact of globalization aspects of development on the innovative development of national economies are determined. The asymmetry of the innovative development of national economies in the conditions of globalization is studied. The reasons for the low level of innovation activity of national economies are established. The important tasks of the state innovation policy and the effective mechanisms and promising trends of the development of the innovative economies of the world are determined. The following effective mechanisms and promising trends in the development of the world's innovative economies are defined: digitization and digitalization, the use of digital technologies for optimizing business processes; robotics as a response to global demographic changes, consisting of an aging population and an increase in the burden on the employed part of humanity; renewable energy; convergence of technologies and knowledge; virtualization of the world and artificial intelligence.*

Key words: *innovations, innovative development, national economy, theories of innovative economy, globalization, asymmetry, forecasting.*

Надійшла до редакції 04.12.2022